

**Державна служба статистики України
Національна академія статистики, обліку та аудиту
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»
Львівський торговельно-економічний університет імені І. І. Мечникова
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Академія прикладних наук WSHIU (Польща)
Університет Кантабрії (Іспанія)
Університет Мухаммадії Маланг (Індонезія)**

**МАТЕРІАЛИ
ХІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА
ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТИ
(в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення)
Частина І**

**присвяченої пам'яті першого ректора
Національної академії статистики, обліку та аудиту,
доктора економічних наук, професора,
заслуженого економіста України**

**Івана Ісаковича
Пилипенка**

Київ, 16 жовтня 2025 р.

Київ – Інтерсервіс – 2025

УДК: 330.3+316.4](477)(082)
С 83

Стратегія розвитку України : фінансово-економічний та гуманітарний аспекти (в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення) : матер. XII Міжнар. наук.-практ. конф. : у 2-х ч. Ч. 1. Київ, Інтерсервіс, 2025. 618 с.

ISBN 978-966-999-575-9

Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції містять тези доповідей, повідомлень і виступів її учасників, де викладено наукові результати аналітичного осмислення сутності сучасних проблем модернізації соціально-економічного, гуманітарного, освітнього, наукового простору та перспектив розвитку України. У частину I збірника увійшли тези доповідей 1 та 2 секцій.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів і студентів економічних і соціально-гуманітарних спеціальностей.

Адреса оргкомітету конференції:
Україна, 04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1
тел.: (044) 486-15-02, (044) 486-13-10, +38 063-257-69-50
e-mail: finconferenceNASOA@ukr.net

Матеріали публікуються в авторській редакції. Відповідальність за науковий рівень тез доповідей, обґрунтованість висновків, достовірність результатів, дотримання академічної доброчесності несуть автори.

УДК: 330.3+316.4](477)(082)

ISBN 978-966-999-575-9

© Національна академія статистики, обліку та аудиту, 2025

Редакційна колегія

Голова редакційної колегії:

Осауленко О. Г. – доктор наук з державного управління, професор, академік НАН України, ректор Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Заступники голови редакційної колегії:

Мельник В. М. – доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Бондарук Т. Г. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Члени редакційної колегії:

Пилипенко О. І. – доктор економічних наук, доцент, декан обліково-статистичного факультету Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Євтушенко Н. М. – кандидат економічних наук, доцент, декан фінансово-економічного факультету Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Мотузка О. М. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач редакційно-видавничого відділу Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Чебанова В. Г. – літературний редактор редакційно-видавничого відділу Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Спіжова С. М. – заступник завідувача редакційно-видавничого відділу Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Відповідальний секретар редакційної колегії:

Ковернінська Ю. В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Гуменюк Т. М.	
Стратегія підвищення довіри до банківської системи України	156
Гуцул І. А., Супівська Т. Р.	
Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів митної служби в умовах воєнного стану	161
Дацкевич В. С., Міняйло В. П.	
Корупційні ризики у публічних закупівлях	165
Дем'янишин В. Г., Кириленко О. П., Дем'янишин В. В.	
Фінансовий інструментарій стратегії управління публічними фінансовими ресурсами	170
Дідковська Л. І.	
Особливості державної підтримки тваринництва	175
Дзекунов С. М.	
Адаптивна бюджетно-податкова політика як чинник економічної стійкості держави	178
Дмитренко А. В., Юр'єва П. Б.	
Роль державного кредиту в економічному регулюванні національних економік	183
Дяченко Л. А., Голінська Т. А.	
Управління ризиками у діяльності комерційних підприємств	186
Дячук А. В.	
Лізинг як джерело проєктного фінансування в Україні	188
Житар М. О.	
Інноваційні фінансові інструменти відновлення та розвитку економіки України в умовах воєнного стану	190
Зимовець В. В.	
Стійкість корпоративного бізнесу в Україні під час війни: фінансовий вимір	194
Зіник О. Б.	
Оцінювання інвестиційної привабливості України в контексті прямих іноземних інвестицій	199
Зубченко А. Ю., Борисова В. А.	
Фінансова трансформація кредитного ринку України	202

4. Фінансовий лізинг: тренди та інновації 2025. URL : https://otpleasing.com.ua/press/finansovyj-lizyng-trendy-ta-innovatsiyi-2025/?utm_source=chatgpt.com

*Житар Максим Олегович,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів;
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка*

ІННОВАЦІЙНІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Інноваційні фінансові інструменти відіграють вирішальну роль у відновленні та розвитку економіки України в умовах воєнного стану, оскільки традиційні моделі фінансування часто не спроможні забезпечити оперативність, гнучкість і стійкість, необхідні для подолання системних викликів. Нові механізми фінансової підтримки, засновані на комбінуванні державних, приватних і міжнародних ресурсів, здатні сприяти прискоренню реконструкції критичної інфраструктури, забезпеченню соціальної стабільності та адаптації виробничої бази до нових умов. Особливе значення мають фінансові інструменти, які передбачають ризик-розподіл і гарантії, зокрема страхування воєнних ризиків, експортне кредитування з міжнародними агентствами гарантій, механізми спільних інвестицій та державних гарантій повернення капіталу. Важливим компонентом є грантові програми та субсидії, що дозволяють покривати частину капітальних витрат і підтримувати малі та середні підприємства у процесі відновлення, без утворення неприйнятної боргової навантаженості. Іншою формою інноваційного інструменту є випуск державних або муніципальних облігацій, орієнтованих на відновлення інфраструктури та енергетичної мережі, з можливістю залучення інвесторів як з України, так і з-за кордону. Зелені фінанси – зокрема зелені облігації і кліматичні кредити – відкривають шанс одночасно вирішувати завдання екологічної стійкості та реконструкції, що є важливою складовою національної стратегії розвитку та відповідності міжнародним стандартам [1]. Діджиталізація фінансових послуг та розвиток фінтех-рішень сприяють підвищенню доступу громадян і бізнесу до фінансових інструментів, зменшенню трансакційних витрат і пришвидшенню виплат, зокрема вогнів соціальної допомоги та компенсацій за ушкоджене майно. Фінансова інклюзія стає невід’ємним елементом післявоєнного відновлення, оскільки велика частина постраждалого населення та малого бізнесу не мають звичних каналів фінансування, і інноваційні рішення, такі як мікрокредити

онлайн, краудфандингові платформи і peer-to-peer-позики, можуть значно розширити охоплення. Важливою є також роль міжнародних фінансових інституцій (Світовий банк, ЄІБ, ЄБРР та інші), які надають кредитні лінії, гранти, технічну допомогу і гарантії, а також виступають як каталізатори реформ фінансової системи, що підвищують її стійкість і прозорість. Однією з ключових проблем є потреба в механізмах, що дозволяють швидко мобілізувати капітал, адаптувати нормативно-правове поле для підтримки інвестиційних потоків, захищати права інвесторів і мінімізувати корупційні та адміністративні бар'єри. Не менш важливими є системи моніторингу, оцінки ризиків і прозорої звітності, щоб міжнародні донори і внутрішні вкладники могли відслідковувати ефективність використання коштів, зменшувати розриви у знанні про реальний стан проєктів і забезпечувати відповідальність усіх учасників. Інноваційні моделі державно-приватного партнерства (ДПП) можуть бути ефективним засобом об'єднання державних ресурсів з приватним капіталом, особливо у сфері енергетики, транспорту, логістики та житлового фонду, де потрібні великі інвестиції і тривалий горизонт окупності. Також слід розглядати інструменти дерегуляції та стимулювання інвестицій, у тому числі податкові пільги, інвестиційні податкові кредити, зменшення бюрократичних перепон, що дозволяють зменшити транзакційні витрати та пришвидшити запуск проєктів. Ролі фінансових технологій (блокчейн, смарт-контракти, автоматизовані платіжні платформи) в управлінні інвестиційними циклами та розподілі допомоги – потенційно значні, бо вони можуть підвищити ефективність, знизити ризики шахрайства та втрат, прискорити адміністративні процедури. Відновлення фінансової системи повинно передбачати заходи по захисту заощаджень населення та стабілізації банківської ліквідності, оскільки довіра до фінансових інститутів у кризу надзвичайно крихка, і інноваційні техніки, такі як депозитні сертифікати, нульові або мінімальні страхові ставки, можуть сприяти утриманню капіталів у національних фінансових потоках. Для постраждалих регіонів доцільним є застосування спеціалізованих фінансових інструментів, таких як фонди розвитку післявоєнних територій, стимулюючі гранти або кредити із частковим прощенням боргу, з метою прискорення рестарту економічної активності та повернення трудових ресурсів. Особливу увагу варто приділяти інструментам страхування ризиків, зокрема ризику руйнувань, втрати майна і перешкод у логістиці, оскільки їх відсутність суттєво підвищує бар'єри для інвестицій та реконструкції. У цьому контексті партнери з міжнародних агентств гарантій та перестраховики можуть відігравати роль «підштовхувачів» інвестицій, гарантуючи частину потенційних збитків і створюючи додатковий стимул для приватного капіталу. Умовою успішності інноваційних інструментів є не лише їх наявність, а і адаптивність – здатність модифікуватися відповідно до форс-мажорних обставин, змін безпеки, логістичних обмежень та трансформованих потреб громад та бізнесу. Планування фінансових інструментів має бути інтегрованим із просторовим і соціально-економічним

плануванням, з урахуванням відновлення житла, інфраструктури, комунікацій, але і відновлення трудової зайнятості, освітніх та медичних послуг, щоб інвестиції мали мультиплікативний ефект. Державні реформи, які забезпечують прозорість, скорочення корупційних практик і підвищення відповідальності, є критичним фундаментом, без якого інноваційні фінансові інструменти не можуть працювати ефективно в умовах воєнного стану. Важливим аспектом є співпраця з місцевими громадами та включення їх як учасників планування і реалізації проєктів відновлення, адже локальне знання та мобілізація місцевих ресурсів можуть значно підсилити ефективність інвестицій і скоротити час реагування. Необхідним інструментом є прозора цифрова платформа для відображення потоків фінансів, яка дозволяє здійснювати моніторинг у режимі реального часу, залучати громадських спостерігачів, забезпечувати відкритість інформації для міжнародних донорів і звичайних громадян. Підвищення капіталу людських ресурсів – через фінансування навчальних та консультаційних програм – є частиною фінансової інновації, адже бізнес і громадські інституції потребують навичок управління ризиками, бюджетної дисципліни, планування інвестицій для участі у складних програмах відновлення. Спеціальні інструменти валютного ризику та хеджування можуть зменшити невизначеність для інвесторів, особливо для проєктів із зовнішнім фінансуванням чи експортоорієнтованих підприємств, які відчують сильні коливання курсів валют, логістичні ризики та інші зовнішні шоки [2]. Крім того, слід посилити роль місцевих фінансових інститутів, включно з кредитами на регіональному рівні, мікрофінансовими організаціями, які мають потенціал діяти ближче до громади і швидко реагувати на потреби, але потребують підтримки через субсидування вартості капіталу чи держгарантії. Разом з тим, моніторинг та оцінка результативності інноваційних інструментів на основі ключових показників ефективності (KPIs) – таких як терміни реалізації, обсяг залучених інвестицій, рівень зайнятості, окупність капіталу – дозволяє коригувати стратегії у динаміці воєнного стану. Усі вищезазначені інструменти мають бути підсилені системою правової підтримки: захист прав власності, врегулювання суперечок, адаптація договорів у надзвичайних умовах, що зменшує ризики і сприяє залученню довгострокового капіталу. Інноваційні моделі фінансової взаємодії, такі як соціальні облігації, облігації відновлення або іmpact-інвестиції, можуть залучати інвесторів, які шукають не лише фінансовий прибуток, а й соціальний або екологічний ефект, що важливо у контексті відновлення громад. Налагодження інституційної архітектури, яка здатна управляти усіма цими інструментами, включає державні агентства з координації відновлення, міжвідомчу взаємодію, законодавчі рамки, які забезпечують швидкий запуск і ефективне використання фінансів [3]. Сумарно, інноваційні фінансові інструменти, інтегровані в стабільну правову, інституційну та соціальну екосистему, можуть стати каталізатором відновлення економіки України, сприяти зростанню, зміцненню фінансової стійкості та підвищенню якості життя

населення у післявоєнний період. Якщо буде забезпечено балансу між швидкістю реагування та якістю планування, між міжнародною допомогою і внутрішніми ресурсами, між державним регулюванням і приватною ініціативою – Україна матиме шанс відновити економіку на нових засадах, більш гнучку, екологічну та інклюзивну.

Список використаних джерел

1. Житар М. Глобальні тренди та виклики впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній: інтеграція, адаптація та оцінка ефективності. Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку. 2025. №1(16). С. 33-42. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-1-03>
2. The Untapped Market for Impact Investing in Ukraine. Center for Strategic & International Studies (CSIS). Washington, D.C., 2024.
3. Maksym Zhytar. Financial Decentralization and Economic Stability of Kyiv: Challenges and Development Prospects. Modernisation of the Economy and Financial System: Problems, Opportunities, Prospects : Collective monograph. Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2025. 436 p. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-540-2-9>